

Kansallinen julkaisurekisteri ja Arto

Arto-päivä, 10.12.2010
Jyrki Ilva (jyrki.ilva@helsinki.fi)

Julkaisurekisterit

- Yliopistot, amk:t ja tutkimuslaitokset ylläpitäneet omia julkaisurekistereitään jo pitkään
 - Voi olla myös osa tutkimuksenhallintajärjestelmää (CRIS)
 - Julkaisurekisteri vs. julkaisuarkisto: Julkaisurekisteri sisältää organisaatiossa tehtyjen julkaisujen viitetiedot, julkaisuarkisto myös itse julkaisut
- Julkaisurekistereihin koottuja julkaisutietoja käytetään organisaatioiden toiminnan tuloksellisuuden yhtenä mittarina
 - Organisaatiokohtaisten julkaisurekisterin pohjalta kootut julkaisumäärätiedot toimitettu vuosittain mm. OKM:n KOTA-tietokantaan

RAKETTI-JURE ja kansallinen julkaisurekisteri

- CSC:n koordinoima projekti, osa laajempaa Raketti-hankeperhettä, Raketti-Tutki-hankkeen alaprojekti
- Tavoitteena kansalliseen kansallisen julkaisurekisterin suunnittelu ja toteuttaminen
 - Kootaan myös julkaisujen viitetiedot, ei pelkästään julkaisumääriä
 - Korvaa nykyisen KOTA-raportoinnin
 - Mahdollistaa monipuolisemman laadullisen analyysin

Hajautettu vai keskitetty järjestelmä?

- Omat organisaatiokohtaiset julkaisurekisterit vai yksi yhteinen kansallinen rekisteri?
 - Lähtötilanne: kymmenkunta erilaista julkaisurekisterisovellusta
 - Tietojen keräämisessä erilaisia käytäntöjä
- Pyritään kohti yhteisiä ratkaisuja (yhteinen syöttöjärjestelmä tai yhteinen rekisteri)
 - Haravointi paikallisista järjestelmistä vs. tiedon kokoaminen suoraan keskitettyyn rekisteriin?
 - Joka tapauksessa tavoitteena se, että kukin julkaisu kansallisessa rekisterissä vain kerran
 - Julkaisujen yhdistäminen organisaatioihin / tekijöihin?
 - Edellyttää prosessien, työnjaon ja järjestelmäarkkitehtuurin huolellista suunnittelemista

Kansallinen julkaisurekisteri: aikataulu

- Edetään vaihe kerrallaan
 - Kansallisen julkaisurekisterin tietosisällön alustava määrittely tehty
 - Tietojen keräämistä yliopistojen julkaisurekistereistä pilotoitu syksyllä 2010
 - Vuoden 2011 julkaisutiedot kerätään yliopiston paikallisista julkaisurekistereistä Excel-formaatissa
- Samaan aikaan jatketaan yhteisen kansallisen järjestelmän suunnittelua ja kehittämistä
 - Päätökset tulevan järjestelmän arkkitehtuurista ja prosesseista vuonna 2011
 - Uusi järjestelmä käytössä todennäköisesti vuonna 2013

Julkaisufoorumi-hanke

- Tieteellisten seurain valtuuskunnan vetämä hanke
- Luokitellaan "kaikki" tieteelliset julkaisukanavat (lehdet, julkaisusarjat, kustantajat?) kahteen luokkaan
 - 23 tieteenalakohtaista paneelia, joilla kaikilla keskimäärin n. 1000 lehteä arvioitavana
- Luokitus täydentää julkaisujen määrää ja julkaisutyyppiä koskevia tietoja tuloksellisuuden arvioinnin kriteerinä
 - Julkaisujen laadun sijaan arvioidaan julkaisukanavien laatua
 - Ohjaa samalla tieteellistä julkaisemista laadukkaisiin kanaviin?
 - Voidaanko kotimaisia lehtiä nostaa parhaan 20%:n joukkoon?
- Julkaisukanavien luokitukset yhdistetään JURE:n julkaisutietoihin
 - Tuotetaan lista julkaisukanavista ja niiden luokituksista
 - Luokitus valmistuu vuoden 2011 loppuun mennessä

Valmiiden viitetietojen hyödyntäminen

- Julkaisutietokannoista haravoitavan valmiin datan hyödyntäminen kansallisessa julkaisurekisterissä yksi JURE-hankkeen tavoitteista
 - Valmiiden viitetietojen hyödyntäminen säästää työtä ja parantaa tietojen laatua
- Keskeisiä viitetiedon lähteitä kansainväliset julkaisutietokannat (Thomson Reutersin ISI Web of Science ja Elsevierin Scopus)
 - Sisältävät jopa yli puolet suomalaisista tieteellisistä julkaisuista, joillakin aloilla 90%
 - Tietokantoihin koottu myös mm. tekijöiden osoitetiedot ja niiden perusteella pääteltyjä affiliaatitietoja
- Useimmat nykyisin käytössä olevista julkaisurekisterisovelluksista eivät tue valmiiden viitetietojen haravointia
 - Tulevassa järjestelmässä tämä on välttämätöntä

Mistä kotimaiset viitetiedot?

- Kansainvälisistä julkaisutietokannoista puuttuvat mm. lähes kaikki kotimaassa julkaistut artikkelit
- Norjassa on jo toteutettu kansallinen julkaisurekisteri, jonka sisältämistä artikkelien viitetiedoista noin 25% saadaan kansallisesta artikkelitietokannasta
 - Norjan opetusministeriö antanut tällä perusteella rahoitusta kansallisen artikkelitietokannan tuotantoon
- Suomessa Arto ja Fennica ilmeisiä tietolähteitä etenkin tieteellisten julkaisujen osalta
 - HY:n [TUHAT-järjestelmään](#) voi jo nyt haravoida viitetietoja Artosta
 - Entä muut kotimaiset tietokannat (tekniikan, kaupan ym. alojen julkaisut?)

Arto ja julkaisurekisteri?

- Palvelevat erilaisia tarpeita, miten sovittavissa yhteen?
 - Artolla aiempiakin kytkentöjä Julkaisurekistereihin (mm. HY:n Julkietietokanta), mutta intressit kuitenkin erilaisia
 - Arto palvelee kotimaisesta artikkeliaineistosta kiinnostuneita tiedonhakijoita
 - Julkaisurekisteri palvelee ensisijaisesti tutkimushallinnon intressejä
 - Erot näkyvät myös tietosisällöissä: esim. asiasanat, affiliaatiot
- Arto kansallisen julkaisurekisterin kannalta hyödyllinen viitetietojen lähde
 - Viitetietojen tuottaminen keskitetysti lehti kerrallaan tehokkaampaa kuin yksittäisten artikkelitietojen syöttäminen
- Julkaisurekisteri antaa uusia argumentteja Arton merkittävyyden perustelemiseen tiedontuottajaorganisaatioille
 - Yhteinen työ hyödyttää kaikkia tutkimusorganisaatioita

Kehittämistarpeita Artossa

- Käytännössä Arto ei tällä hetkellä kaikilta osin vastaa julkaisurekisterin tarpeita
 - Tietokannan kattavuus vaihtelee (ei kata kaikkia aloja, keskeisiäkin lehtiä puuttuu, luetteloinnissa aukkoja)
 - Tieto ei ole riittävän ajantasaista (luetteloinnissa merkittäviä viiveitä)
 - Tietokanta ei sisällä kaikkia kansallisen julkaisurekisterin kannalta tarpeellisia tietoja: mm. tekijöiden affiliaatiot, julkaisutyypiluokitus
- Miten Artoa pitäisi kehittää, jotta se vastaisi paremmin julkaisurekisterien tarpeita?
 - Kattavuuden ja ajantasaisuuden parantaminen? Tallennettavien tietosisältöjen kehittäminen?
 - Miten paljon lisäresursseja tarvitaan? Miten tiedontuottajat (ja tiedontuottajien taustaorganisaatiot) sitoutetaan?

Kehittämisidea: Tiedon tuottajien piirin laajentaminen?

- Tällä hetkellä tiedontuottajia pääasiassa korkeakoulukirjastot
- Esim. tieteellisillä lehdillä voisi olla intressejä saada artikkeliansa viitetiedot Artoon
 - Tällä hetkellä lehdillä ei mahdollisuutta osallistua tiedontuotantoon
- Valmiiden kuvailutietojen haravointi muista tietojärjestelmistä?
 - Vrt. Fennica-tietokanta ja kustantajien datan importointi onix-formaatissa
 - Useimmilla kotimaisilla tieteellisillä lehdillä ei kuitenkaan omia tietojärjestelmiä, joista tiedot voisi haravoida
- Edellyttää Voyagerin ulkopuolella toimivan helppokäyttöisen syöttöjärjestelmän rakentamista
 - Voisi hyödyntää muussakin tiedontuotannossa

Kehittämisidea (2): Käytännön haasteita

- Syöttöjärjestelmän toteuttaminen
 - Syöttölomake sisältäisi esitäytettynä toistuvien kenttien tiedot
- Prosessien suunnittelu ja työnjako: mitä saadaan lehdistä, mitä tehdään kirjastoissa? Mitä tehdään syöttöjärjestelmässä, mitä Voyagerissa?
 - Tarvitsevatko muualta saatavat tiedot kirjastossa tehtävää tarkastusta ja rikastamista (esim. asiasanoitus)?
- Lehdet/kustantajat tiedontuottajina?
 - Motivaatio: artikkelien näkyvyys Artossa ja KDK-asiakasliittymässä
 - Artikkelitiedot saatavilla muihinkin tarpeisiin?
 - Miten perusteellista työtä valmiit tekemään (esim. affiliaatiot?)
 - Edellyttää sitoutumista (tarvitaan sopimus?)
- Hyödyt ja mahdollisuudet: nopeus, kattavuus, uusi työnjako
- Päämäärä: avoin artikkelitiedon varanto